

Témy dizertačných prác
Akademický rok 2026/2027

Mgr. Szarka Katarína, PhD.

Naivné predstavy ako zdroje predchádzajúcich znalostí

Anotácia: V dizertačnej práci doktorand poskytuje teoretický prehľad z oblasti detských naivných predstáv, alternatívnych koncepcií, miskoncepcií a p-prímov, a zároveň charakterizuje kognitívne črty detí danej vekovej kategórie. Empirický výskum bude zameraný na analýzu detských vysvetlení týkajúcich sa vybraného prírodovedného fenoménu a zmapovanie naivných predstáv.

Kľúčové slová: naivne predstavy, alternatívne koncepcie, miskoncepcie, prírodovedné vzdelávanie, prírodoveda

Skúmanie postojov učiteľov k využívaniu formatívneho hodnotenia

Anotácia: Doktorandská dizertačná práca sa zameriava na teoretickú analýzu pedagogických aspektov udržateľného hodnotenia v triede a rozvíjajúceho formatívneho hodnotenia, ktoré tvoria základ empirickej časti dizertačnej práce. Empirický výskum sa zameriava na zisťovanie postojov učiteľov k formatívnemu hodnoteniu a ich aplikáciu v pedagogickej praxi učiteľov.

Kľúčové slová: udržateľná pedagogika, udržateľné hodnotenie, formatívne hodnotenie

doc. PaedDr. Šenkár Patrik, PhD.

Učiteľ slovenčiny v školách s vyučovacím jazykom maďarským v minulosti i dnes – výhody a úskalia

(Dizertačnú prácu je možné napísať v slovenskom alebo maďarskom jazyku.)

Anotácia: V súčasnosti sme v slovenskom školstve svedkami turbulentných zmien. Integrálnou súčasťou tohto výchovno-vzdelávacieho systému je aj národnostné školstvo, ktoré otvára čoraz väčšie možnosti k inovatívnemu pochopeniu komplexnej (oboj- či viacstrannej) výučby predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra v školách s vyučovacím jazykom maďarským. Dizertačná práca sa venuje rekognoskácii uvádzaného terénu z aspektu pedagogiky, resp. všeobecnej i odborovej didaktiky. Všíma si dvoj- až viacsmerný (odborný) kontakt učiteľa a žiaka/študenta v rámci vzdelávania na daných hodinách. Uvádza určitý diachrónny pohľad na skúmanú problematiku, pričom dôraz kladie na dokumentovanie súčasného stavu a nožnej perspektívy. Do centra v tomto prípade stavia neľahkú vzdelávaciu činnosť práve učiteľa slovenčiny: analyzuje jeho pedagogické možnosti (výhody a úskalia) aj z vývinového hľadiska, pričom zo súčasného stavu vyvodzuje osožné zistenia na zlepšenie vzťahu žiakov/študentov k tomuto predmetu.

Kľúčové slová: národnostné školstvo, slovenský jazyk a slovenská literatúra, inkluzívne vzdelávanie, vyučovacie metódy, teória a prax

Pedagogicko-didaktické aspekty mimovyučovacích a mimoškolských aktivít s deťmi a mládežou

(Dizertačnú prácu je možné napísať v slovenskom alebo maďarskom jazyku.)

Anotácia: Za mimoškolskú aktivitu sa považuje aktivita so žiakmi/študentmi základných alebo stredných škôl, ktorá sa koná mimo budov a areálov školy (exkurzia, výlet, návšteva knižnice, škola v prírode, lyžiarsky výcvik, kultúrne podujatie, výchovný koncert, účasť v súťaži, vystúpenie alebo prezentácia žiakov a podobne). **K** mimovyučovacím aktivitám sa zaraďuje napríklad príprava žiakov/študentov na rôzne súťaže, organizácia konkrétnych aktivít pre žiakov/študentov, realizácia projektov, krúžková činnosť a podobne. Tieto činnosti sú pritom dôležitou súčasťou výchovy a vzdelávania detí a mládeže (aj) v 21. storočí, veď podporujú získanie a upevňovanie ďalších potrebných vedomostí, zručností a návykov. Dizertačná práca sa venuje rôznym (vybraným) formám mimovyučovacích a mimoškolských aktivít na teoretickej i praktickej (modelovej) báze; vychádza z platných celoštátnych legislatívnych usmernení a cez regionálne (pre konkrétnu – vybranú – modelovú školu platné) špecifiká smeruje **k** pedagogicko-didaktickej analýze, záverom i odporúčaniam pri uvádzaných formách týchto činností z pohľadu učiteľa i žiaka/študenta.

Kľúčové slová: pedagogika, vzdelávanie, deti a mládež, mimoškolská aktivita, didaktický aspekt

Doc. Dr. Csehiová Agáta, PhD.

Ľudové tradície, ľudové zvyky, ľudová hudba v maďarskom národnostnom, resp. menšinovom školstve na Slovensku: súčasný stav a perspektívy v 21. storočí

Anotácia: Cieľom dizertačnej práce je zmapovať a spracovať ľudové tradície a ľudové zvyky, ktoré tvoria hodnoty maďarskej národnostnej, ľudovej a hudobnej kultúry na Slovensku. Skúmať ich pojmovým mapovaním aj z obsahového hľadiska, s využitím kvalitatívnych metód, a to na základe relevantnej domácej a medzinárodnej literatúry. Na druhej strane, preskúmať ich miesto a úlohu v kontexte Štátneho vzdelávacieho programu. V empirickej časti sa výskum zameriava na praktické využitie skúmanej témy a jej možné adaptácie do školských vzdelávacích programov maďarského národnostného školstva na Slovensku na jednotlivých stupňoch vzdelávania. Zámerom je (aj) na základe výsledkov prezentovať „príklady dobrej praxe“, ktoré môžu pozitívne ovplyvniť šírenie ľudových tradícií a zachovanie našich kultúrnych hodnôt v maďarskom národnostnom, resp. menšinovom školstve na Slovensku v 21. storočí.

Kľúčové slová: ľudové tradície, ľudové zvyky, ľudová hudba, sviatky, štátny vzdelávací program, národnostné školstvo, vzdelávanie

Doc. H. Nagy Péter, PhD.

Vplyv populárnej kultúry na identitu detí predškolského a školského veku

Anotácia: Jednou z najdôležitejších vlastností populárnej kultúry je, že nás obklopuje a nevyhnutne ovplyvňuje každého. Ako sa v posledných rokoch vyjadriло mnoho výskumníkov popkultúry, v súčasnosti je takmer nemožné nájsť na svete ľudí, ktorí by neboli vystavení populárnej kultúre. Keďže využívanie masmédií je spojené so samotným základom popkultúry, vo svete prebieha množstvo výskumov, ktoré sa zaoberajú tým, ako sa rôzne médiá a mediálne obsahy prejavujú v každodennom živote. Na základe výsledkov výskumov zameraných na sféru každodenného života a na fungovanie participatívnej kultúry je možné napísať dizertačnú prácu, ktorá na jednej strane skúma vzťah detí predškolského veku a žiakov základných škôl k popkultúre a zároveň aj rozsah zážitkov, ktoré ponúkajú masmédiá. Okrem teoretického spracovania tohto fenoménu dizertačná práca ilustruje vzťah medzi prostredím a identitou na konkrétnych príkladoch s dôrazom na vplyv popkultúrnych podnetov na identitu a sebaobraz detí. Základom práce je samostatne vypracovaný a realizovaný praktický výskum, ktorý presahuje svet škôlok a škôl a skúma aj rodinné zázemie detí v kultúrnom zmysle.

Kľúčové slová: populárna kultúra, masová komunikácia, mediálne obsahy, identita, detská kultúra

PaedDr. Diana Borbélyová, PhD.

Analýza vzťahu medzi žiakom a učiteľom v období nástupu do školy

Anotácia: Začiatok školskej dochádzky predstavuje vývinovo významné prechodné obdobie v živote dieťaťa, sprevádzané zásadnými zmenami v oblasti sociálneho, emocionálneho a kognitívneho fungovania. V tomto období zohráva vzťah dieťaťa k učiteľovi kľúčovú úlohu pri formovaní emocionálneho bezpečia, úspešnej školskej adaptácie a učebnej motivácie. Predkladaná dizertačná práca je zameraná na skúmanie charakteristík a významu vzťahu medzi žiakom a učiteľom v období nástupu do základnej školy. Teoretický rámec práce pojednáva o teórii vzťahovej väzby (attachment theory) a je koncipovaný na základe systematickej analýzy domácej a medzinárodnej odbornej literatúry zameranej na pedagogické vzťahy, s osobitným dôrazom na vzťah žiak – učiteľ. Cieľom výskumu je vypracovanie meracieho nástroja vhodného na skúmanie vzťahu medzi žiakom a učiteľom alebo psychometricky validovanej adaptácie existujúceho nástroja pre populáciu maďarských detí na Slovensku, so zameraním na obdobie začiatku školskej dochádzky. V procese vývoja alebo adaptácie meracieho nástroja je osobitný dôraz kladený na zabezpečenie jazykovo-kultúrnej ekvivalencie, ako aj na overenie jeho spoľahlivosti a validity. Ďalším cieľom dizertačnej práce je preskúmať vzťah medzi väzbou žiaka a učiteľa a úspešným začiatkom školského obdobia, so zameraním na jeho súvislosť s indikátormi školskej adaptácie, socioemočnej pohody, počiatočnej učebnej úspešnosti a potenciálne aj so školskou motiváciou. Očakávané výsledky môžu prispieť k

rozvoju pedagogických postupov podporujúcich úspešný začiatok školskej dochádzky, poskytnúť merací rámec a praktické východiská pre cielenejšie a vedomejšie formovanie vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi, ako aj pre ciele uplatňovanie podporných stratégií v prvom ročníku základnej školy.

Kľúčové slová: vzťah žiak-učiteľ, teória vzťahovej väzby, začiatok školskej dochádzky, vývoj/adaptácia meracieho nástroja

dr. habil. PaedDr. Juhász György, PhD.

Analýza metód výučby tematických celkov zo vzdelávacej oblasti Človek a príroda v základnom vzdelávaní (1-3 cyklus).

Anotácia: Dizertačná práca sa zameriava na analýzu metód výučby tematických celkov vzdelávacej oblasti

Človek a príroda v rámci základného vzdelávania, so zreteľom na 1. až 3. cyklus podľa nového Štátneho vzdelávacieho programu Slovenskej republiky. Výskum reflektuje kurikulárne zmeny vyplývajúce z reformy základného vzdelávania, kladie dôraz najmä na rozvoj prírodovednej gramotnosti, bádateľsky orientované vyučovanie a aktívne učenie sa žiakov.

Ťažiskom práce je skúmanie a didaktická analýza inovatívnych metód výučby prírodovedných tematických celkov, predovšetkým v rámci vyučovacích predmetov chémia a biológia, ktoré tvoria jadro vzdelávacej oblasti Človek a príroda v 2. a 3. cykle základného vzdelávania. Pozornosť sa venuje možnostiam ich implementácie v súlade s cieľmi, obsahom a očakávanými vzdelávacími výstupmi definovanými v štátnom vzdelávacom programe.

Výsledky výskumu poskytnú prehľad o uplatniteľnosti analyzovaných metód v rôznych formách vyučovania a prispejú k formulovaniu odporúčaní pre pedagogickú prax v kontexte nového kurikulárneho rámca vzdelávacej oblasti Človek a príroda.

Kľúčové slová: Štátny vzdelávací program, vzdelávacie oblasti, prírodoveda, metódy a formy výučby, nové inovované metódy vyučovania.

Dr. habil. Nagy Melinda, PhD.

Empirické skúmanie vyučovacieho procesu a denného režimu žiakov v primárnom vzdelávaní z neuropedagogickej perspektívy

Anotácia: Cieľom dizertačnej práce je empiricky analyzovať vyučovo-vzdelávací proces v primárnom vzdelávaní z hľadiska relevantných teoretických východísk neuropedagogiky a neurodidaktiky, so zohľadnením súčasných výskumných poznatkov chronobiológie. Výskum

sa zameriava na vyučovacie metódy a organizačné formy uplatňované v primárnom vzdelávaní, ako aj na pedagogické princípy formovania denného režimu žiakov, s osobitným dôrazom na ich neurologické a biologické východiská. Empirický výskum bude realizovaný vo vybranej základnej škole. Cieľom skúmania je identifikovať mieru súladu uplatňovaných edukačných postupov s vedeckými poznatkami o fungovaní nervovej sústavy detí, ich sensorických charakteristikách a biologických rytmoch. Analýza vyučovacích metód a organizačných foriem bude vychádzať najmä z hodnotenia miery sensorickej stimulácie, emocionálneho zapojenia, zastúpenia pohybových aktivít, časového rozloženia kognitívnej záťaže a zohľadnenia základných biologických potrieb žiakov. Metodologický rámec výskumu zahŕňa štruktúrované pozorovania vyučovania, dotazníky pre učiteľov a analýzu dokumentov týkajúcich sa organizácie vyučovania a denného režimu žiakov. Získané empirické údaje budú spracované pomocou štatistických metód so zameraním na identifikáciu korelačných a exploračných vzťahov v skúmanej vzorke.

Kľúčové slová: vyučovo-vzdelávací proces, neuropedagogika, neurodidaktika, chronobiológia, vyučovacie metódy, denný režim, primárne vzdelávanie

Mgr. Tóth –Bakos Anita,PhD.

Aktuálne aspekty implementácie inkluzívneho vzdelávania v praxi základných škôl – súvislosti medzi teoretickými rámcami a pedagogickou realitou

Anotácia: Inkluzívne vzdelávanie je jednou z najvýznamnejších a zároveň najkomplexnejších oblastí súčasného školstva. Praktická implementácia princípov deklarovaných v odbornej literatúre sa na Slovensku momentálne nachádza v prechodnej fáze, v ktorej nový systém podporných opatrení a vytváranie inkluzívnych tímov kladú nové základy pre starostlivosť o žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Aktuálnosť výskumu spočíva v skúmaní synchronicity medzi teoretickými očakávaniami a každodennou školskou praxou.

Cieľom dizertačnej práce je zhodnotenie aktuálneho stavu inkluzívneho vzdelávania v prostredí základných škôl. Výskum sa zameriava na praktickú adaptáciu teoretického rámca: mapuje metodický arzenál pedagógov, aplikovateľnosť podporných opatrení a efektívnosť školských podporných tímov. Práca s využitím zmiešanej metodológie skúma, do akej miery systémové zmeny prispievajú k realizácii skutočnej inklúzie a ktoré faktory udržiavajú tento proces na úrovni formálnej integrácie. Na základe výsledkov výskumu práca formuluje praktické návrhy, ktoré môžu zvýšiť efektívnosť pedagogickej práce v rámci inkluzívnej organizácie učenia sa.

Kľúčové slová: Inklúzia, výchovno-vzdelávací proces na ZŠ, školská reforma, teória, prax

Možnosti metódy obráteného vyučovania v primárnom vzdelávaní – so zameraním na model STEAM a interdisciplinaritu

Anotácia: Podstata metódy prevrátenej triedy (flipped classroom) spočíva v štruktúrálnej transformácii výchovno-vzdelávacieho procesu. V zmysle tejto metódy sa po predbežnej domácej príprave a preštudovaní učiva žiakmi vyučovacia hodina zameriava na aktívne spracovanie učiva. Aplikácia tejto metódy si vyžaduje metodickú inováciu a rozmanitosť, v rámci vyučovacej hodiny zahŕňa všetky prístupy založené na aktivite žiakov, praktickom spracovaní učiva, tvorbe a myslení. Okrem toho si vyžaduje využitie digitálnych nástrojov a možností, ktoré hrajú kľúčovú úlohu v predbežnom spracovaní učiva. Vzhľadom na svoju komplexnosť predstavuje metóda obrátenej triedy vynikajúcu príležitosť na implementáciu modelu STEAM vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom zahŕňa možnosti medzipredmetových vzťahov a interdisciplinaritu.

Cieľom dizertačnej práce je okrem teoretického a vedeckého predstavenia témy zmapovať možnosti jej aplikácie v podmienkach základných škôl. Výskum sa zameriava na metodickú adaptáciu metódy obrátenej triedy a modelu STEAM v kontexte školskej reformy a meniacich sa pedagogických prístupov a okolností. Práca s využitím zmiešaných (kvalitatívnych a kvantitatívnych) výskumných metód skúma informovanosť a postoje pedagógov: či poznajú a aplikujú model obrátenej triedy, ako hodnotia svoje skúsenosti a či vidia potenciál tejto metódy z hľadiska modelu STEAM a interdisciplinaritu. Na základe výsledkov výskumu a skúseností práca prispieva k adaptácii na zmeny v učebných osnovách základných škôl a k cielenému rozvoju kľúčových kompetencií prostredníctvom prezentácie konkrétnych metodických návrhov.

Kľúčové slová: Metóda prevrátenej triedy, STEAM model, interdisciplinarita, metodické postupy, kľúčové kompetencie

Prof. Dr. Tóth Péter, PhD.

Stratégie učenia, štýly a samoregulované učenie

Anotácia: Jednotlivci sa vyznačujú rôznymi úrovňami rozvoja a rôznymi charakteristikami pri učení sa. V pedagogike sa na vyjadrenie úrovni rozvoja učenia sa najčastejšie používajú pojmy schopnosť učiť sa a kompetencia učiť sa, zatiaľ čo na opis rôznych charakteristík pri učení sa sa najčastejšie používajú pojmy učebné štýly a stratégie učenia sa. Učebný štýl, stratégia alebo metóda neporovnáva charakteristiky a vlastnosti učenia sa jednotlivcov "škálovitým" spôsobom, ale skôr ich typizuje. Zoskupuje žiakov do skupín podľa rôznych kritérií, ako sú napríklad individuálne charakteristiky učenia sa. Tieto zhluky sa vyznačujú učebnými charakteristikami, ktoré vypovedajú o učebných osobitostiach žiakov, ktorí do nich patria. To poskytuje užitočné informácie tak pre jednotlivého žiaka, ako aj pre učiteľa, ktorý ho učí. Znalosť učebných štýlov a preferovaných stratégií učenia sa môže významne prispieť k samoregulácii učenia. Cieľom výskumu je (1) vykonať komplexný prehľad literatúry o teóriách učebných stratégií a učebných štýlov a ich vzťahu k sebaregulovanému učeniu sa,

(2) vybrať a adaptovať vhodné meracie nástroje pre výskum žiakov základných a stredných škôl / študentov vysokých škôl v tejto oblasti, (3) vytvoriť model vyjadrujúci vzťah medzi učebnými stratégiami, učebnými štýlmi a sebaregulovaným učením sa, (4) formulovať metodické odporúčania pre učiteľov a žiakov / študentov.

Kľúčové slová: stratégia učenia, štýl učenia, metakognícia, samoregulované učenie

Rozvoj kompetencie s porozumením v menšinovom vzdelávaní

Anotácia: Schopnosť mladých ľudí v generácii z a alfa porozumieť textu, ako dokazujú prieskumy PISA, je výrazne nižšia, ako sa očakávalo. Dôvodom je, že čítajú len menej a kratšie texty. Vplyv existencie menšín na formovanie a rozvoj kompetencie s porozumením prináša ďalšie problémy.

Kontext výskumu je daný dimenziou menšinového a väčšinového vzdelávania. Je potrebné preskúmať základné faktory, ako je rodinné zázemie (pomocou rodinnej anamnézy), vplyv školskej diverzity, úloha materinského jazyka, kultúrne premenné atď., ktoré môžu ovplyvniť rozvoj kompetencie s porozumením.

Výskum sa snaží odpovedať na otázku, (1) aký vplyv má vyučovanie väčšinového/štátneho jazyka na vyučovanie menšinového maďarského jazyka, (2) aké faktory ovplyvňujú rozvoj schopnosti porozumenia u žiakov maďarskej menšiny v Karpatskej kotline, (3) ako a do akej miery sa rozvíja rozvoj kompetencie s porozumením (4) v rámci učebných osnov nižších stupňov škôl s vyučovacím jazykom maďarským v cezhraničnom regióne, v rámci ktorých predmetov a ako je možné rozvíjať kompetenciu s porozumením.

Kľúčové slová: kompetencia s porozumením, menšinové prostredie, čitateľské návyky, rozvoj porozumenia, metodológia